

Provpass 2

Högskoleprovet

Svarshäfte nr.

Verbal del c

Provet innehåller 40 uppgifter

Instruktion

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Alla svar ska föras in i svarshäftet. Det ska ske **inom** provtiden.

Markera tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt.

Du får inget poängavdrag om du svarar fel.

Du får använda provhäftet som kladdpapper.

På nästa sida börjar provet som innehåller **40 uppgifter** och den totala provtiden är **55 minuter**.

BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. moderator

- A mellanchefer
- B skulptör
- C auktionsutropare
- D debattledare
- E kläddesigner

2. gråtmild

- A ledsam
  - B tröstande
  - C sörjande
  - D medkännande
  - E sentimental
-

3. dragplåster

- A häftmassa
- B attraktion vid evenemang
- C fiskeredskap
- D påträngande person
- E överdrag

4. subventionera

- A beställa
  - B stödja ekonomiskt
  - C meddela
  - D utse en ersättare
  - E beskatta
-

5. singel

- A grus
- B metall
- C gräsfrö
- D mynt
- E urdjur

6. veterligen

- A följaktligen
  - B möjligtvis
  - C såvitt känt
  - D absolut
  - E visserligen
-

7. aladåb

- A prydnadssten
- B havslevande djur
- C kall maträtt
- D allvetande person
- E prästdräkt

8. förfaras

- A bli oanvändbar
  - B ta slut
  - C upplösas
  - D få nog
  - E bli bortskämd
-

9. nihilist

- A en som vägrar bära vapen
- B en som njuter av plågor
- C en som förnekar normer
- D en som lever i isolering
- E en som inte vill äga något

10. endogen

- A inifrån kommande
- B tvåkönad
- C tydligt avgränsad
- D avsiktlig
- E ofta förekommande

Ordkedjor

På en liten skola någonstans i södra Sverige sitter en forskare och samtalar med eleverna i en tvåa. Ämnet som avhandlas är vad eleverna tycker om att läsa och vilka böcker de läst så här långt. Barnen är mycket aktiva och berättar ivrigt om sina läsefrukter. Den litterära dieten är varierad men flera av barnen har läst sådant som vi brukar benämna långserier, till exempel böckerna om LasseMaja. Barnen berättar utförligt om innehållet i det lästa och lyfter fram olika händelser i böckerna som de tycker är särskilt roliga och viktiga.

Den lyssnande forskaren är imponerad av de här åtta-åringarnas beläsenhet och hon kan konstatera att de inte bara kan läsa rent tekniskt utan att de också läser med god förståelse och att de kan förhålla sig till innehållet i det lästa. Eva, elevernas lärare, som är mycket erfaren, har lämnat den traditionella bokstavsinläringen och den isolerade, formaliserade färdighetsträningen. Hon har insett vikten av ett holistiskt tänkande där svenskämnet integreras med andra ämnen och där olika språkliga uttryck går hand i hand. All färdighetsträning sker i funktionella sammanhang, det är innehållet i undervisningen som står i fokus och skönlitteraturen fyller en viktig funktion som källa till kunskap och upplevelse.

På order från kommunledningen kommer så en dag en specialpedagog till klassen och genomför ett ordkedjetest. Resultatet får den erfarna specialpedagogen att blekna. Enligt testet skulle det nämligen förhålla sig så att de flesta

eleverna i den här klassen kan beskrivas som analfabeter. De har nästan det sämsta resultatet i hela kommunen. Detta är, minst sagt, förbryllande och Eva börjar vackla i sin tro på vikten av att bedriva en undervisning där meningsfullhet, förståelse, innehåll, helheter och dialog utgör de didaktiska grundbultarna. Hon vet att hennes elever med flyt och god förståelse kan läsa både facklitteratur och skönlitteratur anpassad för deras ålder, och lika förbaskat visar testresultatet att eleverna inte kan läsa. Hur i hela friden ska man få den här ekvationen att gå ihop?

Svaret på gåtan är sannolikt att det elever gör när de utsätts för ordkedjetest inte har något med läsning att göra. Det handlar enbart om rent teknisk ordavkodning, och testet är utformat så att innehållet i de ord som eleverna ska identifiera inte ska ge dem några som helst ledtrådar när de "läser". Evas elever är vana vid att de texter de läser ska vara intressanta och meningsfulla och att det viktiga är att de förstår vad de läser. När de genomförde ordkedjetestet letade de naturligtvis efter mening, innehåll, betydelse och förståelse, och när de inte hittade något av detta gav de sannolikt upp. Den enda slutsats man kan dra av detta är att ordkedjetest är oanvändbara om man vill få en uppfattning om elevers läsförmåga och läsförståelse. Och att kommunala beslutsfattare ska låta bli att fatta beslut på områden där de saknar kompetens.

KARIN JÖNSSON OCH JAN NILSSON

Uppgifter

11. Vilket påstående om läsningens roll i de beskrivna barnens dagliga skolundervisning överensstämmer bäst med texten?

- A Läsning ges särskild prioritet framför många andra områden.
- B Barnen tränar läsning genom praktisk tillämpning i olika ämnen.
- C Läsundervisningen individanpassas i takt med att barnen lär sig mer.
- D Barnen får framför allt träna sin läsförmåga på texter som de själva valt ut.

12. Vad är det främsta problemet med ordkedjetest, enligt textförfattarna?

- A Testen bortser från individuell läsförmåga.
- B Testen saknar stöd i pedagogisk läsforskning.
- C Testen mäter bara inläring och inte kunskap.
- D Testen är abstrakta och saknar sammanhang.

Sparvugglor

Sparvugglor är mestadels stationära, särskilt hanarna. Men vid födobrist kan de flytta långa sträckor. I vår forskning beskriver vi en flyttningshöst vid Hammarö fågelstation 2005, då ett stort antal sparvugglor fångades och ringmärktes samt bestämdes till kön och ålder. Sparvugglorna fångades i spegelnät med hjälp av bandspelare med sparvugglesång och andra läten under september och oktober.

Årsungar av sparvuggla genomgår en partiell ruggning i juli–oktober, medan adulta ugglor ruggar fullständigt under samma period. Ungfågeln ruggar inte de yttre större täckarna utan bara ett varierande antal av de inre. Detta leder till en kontrast mellan de två fjädergenerationerna, en ålderskaraktär som är lätt att urskilja i fält. Även hand- och armpennorna är olika hos unga och gamla individer. Ungfågelnas pennor var brunaktiga utan grått, och de ljusa fläckarna i spetsen av hand- och armpennorna var vitare och mera kontrasterande hos de gamla än hos de unga. Ruggningsstadiet är till hjälp vid åldersbestämningen ända till oktober eftersom många aduler ruggar färdigt först då.

Ugglorna könsbestämdes med hjälp av vinglängden. Fåglar som hade en vinge som var längre än 101 mm ansågs vara honor och fåglar som hade en vinge som var kortare än 100 mm ansågs vara hanar.

Vi fångade totalt 164 sparvugglor mellan 28 augusti och 31 oktober. Den första tidiga individen den 28 augusti var antagligen en lokal fågel. Flyttande ugglor började upp-

träda den 9 september. Flyttningen pågick nästan varje dag, men den intensivaste perioden var sista tredjedelen av september då 48 procent av ugglorna fångades. Toppen nåddes den 22 september, då 15 sparvugglor fångades. Ungfågeln startade flyttningen elva dagar före de adulta. Ungfågelnas topp inföll 26 september och de gamlas topp 7 oktober. Den sista fågeln var en adult den 31 oktober. Ungfågelnas flyttning minskade kraftigt redan i början av oktober. Flyttningens mönster 2005 liknade det som registrerats vid Hammarö tidigare år.

En majoritet av de flyttande sparvugglorna var honor. Det fanns ingen tidsskillnad i sträckets förlopp mellan könen.

Vi fick bara ett längre återfynd samma höst. Det var en ungfågel som kontrollerades vid Strömstad 123 km väster om märkplatsen. På märkplatsen fick vi 12 kontroller, bara en gång av varje fågel och vanligen bara ett fåtal dagar efter märkningen. Den längsta tiden mellan märkning och kontroll var 22 dagar. Ytterligare ett långåterfynd erhöles i mars 2008. Fågeln hade märkts som årsunge och återfanns i Nordre Osen, Hedmark i Norge, 247 km åt NN.

De flesta av de 163 sparvugglorna efter den första fångades i gryningen (86 %), de flesta av de övriga i skymningen och bara ett fåtal under natten eller dagen.

MICHAL POLAKOWSKI, MONIKA BRONISZEWSKA &
MICHAL SKIERCZYNSKI

Uppgifter

13. Vad kan man allmänt säga om forskningsresultaten beträffande sparvugglor vid Hammarö fågelstation?

- A De tycks med tiden inkludera allt färre hanar.
- B De indikerar ökade skillnader över generationerna.
- C De tycks vara likvärdiga från år till år.
- D De varierar allteftersom mätmetoderna ändras.

14. Vilken slutsats om sparvugglor är mest rimlig att dra av texten?

- A Honor flyttar i större utsträckning än vad hanar gör.
- B Det tycks bli allt svårare att könsbestämma fågelarten.
- C Hanarna i olika generationer är mer lika varandra än honorna.
- D Hanar och honor flyttar vid olika tidpunkter.

Samtalston

Sveriges Arkitekters Kritikerpris har just delats ut. Det gick till Jan Åman och hans Färgfabriken för ”deras sätt att driva och förnya arkitektur- och stadsbyggnadsdebatten i otraditionella former”. Börjar synen på diskussionen om arkitektur och samhällsplanering sakta förändras? Annars brukar det låta som när Ola Andersson fick kritikerpriset 2006, för att ha ”spridit arkitekturkritik och stadsbyggnadsdebatt till en bredare krets”. Eller som när Tomas Lewan fick det året efter för att juryn ville ”uppmuntra fler praktiserande arkitekter att delta i det offentliga samtalet om arkitektur”.

Det finns något uppfordrande, otydligt och nästan rörande förhoppningsfullt i formuleringarna om det där ”offentliga samtalet”. Vad är målet – folkbildning, förståelse eller kanske förlåtelse? Vem ska man prata med, vem är egentligen intresserad – näringslivet eller det så kallade brukarledet? Nja, knappast. Panegyrisk självanalys har egentligen bara en målgrupp: andra arkitekter. Få debattörer är verkligen intresserade av dialog men däremot gärna av en prestigefylld monolog. Ska ett samtal lyfta över en propagandanivå måste det finnas ett intresse och en öppenhet för andras åsikter, fördomar och motsägelser. Dialogen har annars en tendens att förvandlas till någon sorts passivt aggressiv tävling, unket osande av testosteron.

De som efterlyser offentlig debatt har ofta en (mer eller mindre) dold agenda. Det kan handla om att arkitekter borde bygga höga hus, värna hyresrätten, ägna sig mer åt

socialt engagemang eller passivhus. Man kidnappar diskussionen för egna syften och vill slå fast arkitekturens uppgift. Hur angeläget det än är att rädda världen kan det aldrig automatiskt bli alla arkitekters uppgift. Se upp för skendebatt och smygtotalitära debattörer!

Arkitektvärlden fortsätter att känna sig dålig för att den inte får igång det efterlängtrade ”offentliga samtalet om arkitektur”. Kanske bygger denna desperata önskan på nostalgi. På drömmen om en tid när vi säkert visste vilket samhälle som skulle byggas och vilken stil det skulle byggas i. En tid när arkitekterna hade allmänhetens förtroende. Kåren var liten, homogen och säker på att man hade rätt. Kanske lever föreställningen om samtalet kvar där? I så fall är det förväntningarna det är fel på. Sverige är inte samma land i dag som på tjugo- eller sextioalet. Arkitekter i dag är en större, mer diversifierad och globaliserad yrkesgrupp som kan och vill prata om många olika saker samtidigt.

Vår fixering vid bristen på en bred debatt om arkitektur skymmer det faktum att det faktiskt pågår många olika diskussioner i en mängd olika grupperingar. Kanske dags att sluta drömma om det offentliga goda/uppbyggliga/folkbildande samtalet? Och börja prata i stället, i normal samtalston.

KATARINA RUNDGREN

panegyrisk = egenkär, förhålligande

Uppgifter

15. Vilken sorts arkitektur drömmer en tongivande del av dagens arkitekter om, enligt textförfattaren?

- A En arkitektur som anpassar sig till arkitekternas breddade kompetens.
- B En arkitektur som har en tydlig och självklar uppgift.
- C En arkitektur som finner inspiration i äldre byggnadsstilar.
- D En arkitektur som lyfter sig över tillfälliga trender och stilar.

16. Vilket syfte har textförfattaren med sin text?

- A Att bemöta en kritik.
- B Att avsluta en debatt.
- C Att formulera en yrkesroll.
- D Att punktera en illusion.

Svår maternell sjuklighet

Nyligen publicerade BMJ (*British Medical Journal*) en nationell kohortstudie från Storbritannien som visar att mycket svår maternell sjuklighet (eklampsi, peripartal hysterektomi, lung- eller fostervattensemboli samt akut fettlever) är vanligare bland vissa etniska minoritetsgrupper än bland den vita majoritetsbefolkningen.

Högst risk hade kvinnor med afrikansk eller karibisk bakgrund, efter justering för socioekonomiska faktorer. Detta motsvarar fynd i tidigare studier om mödradödlighet och perinatal dödlighet. Författarna diskuterar skillnader i sjukdomsmönster som förklaring, men de berör inte interaktioner mellan variabler, suboptimal vård eller kommunikationsproblem som tänkbara alternativ.

Svårigheterna att mäta mödradödlighet korrekt har diskuterats länge. Även i höginkomstländer finns problem med felklassificering och statistisk styrka, vilket försvårar möjligheterna att studera mödra- och förlossningsvård i ett etniskt perspektiv. I BMJ-artikeln har man försökt komma åt problemet genom att använda "near miss", dvs. att kvinnan nästan varit på väg att dö, som mått på svår maternell sjuklighet.

Studier av svår maternell morbiditet baseras på kliniska kriterier för vanligt förekommande diagnoser, för organspecifik dysfunktion eller för handläggning och intervention av kritiska tillstånd. De flesta studierna har utförts på sjukhusmaterial i höginkomstländer, men några även i låginkomstländer.

Introduktionen av begreppet svår maternell sjuklighet ska ses som ett komplement till att mäta kvaliteten på mödra- och förlossningsvården och som ett sätt att öka förståelsen för förloppet hos svårt sjuka kvinnor som överlever jämfört med dem som dör i samband med graviditet eller förlossning. Författarna påpekar att möjligheten att studera skillnader mellan grupper underlättas. Dessutom ger det bättre möjlighet till kunskaper i kliniska rutiner, eftersom morbiditet är vanligare än mödradödsfall. Ett annat argument för att använda svår maternell sjuklighet är att det anses som ett mindre dömande mått, och därmed är det lättare att dra lärdom av resultaten.

Det är intressant att jämföra resultaten om ojämlikhet inom brittisk förlossningsvård med svensk vård, eftersom Sverige proportionellt sett har en högre andel invandrad befolkning än både Storbritannien och USA. Ett problem är dock att olika definitioner av invandrare används. I nordiska studier är kvinnans födelseland ofta utgångspunkt för definitionen, i de brittiska studierna den etniska gruppen.

I Storbritannien anser man att verkligheten speglas bättre om individen själv definierar vilken etnisk grupp hon tillhör. Detta har en historisk förklaring, men det försvårar jämförelsen mellan länder: t.ex. klassificeras kvinnor från Afrika söder om Sahara som antingen vita afrikaner, indiska afrikaner eller svarta afrikaner. I BMJ-artikeln betyder det att många av de kvinnor som identifierades som högriskindivider för maternell sjuklighet i själva verket kan vara födda och uppvuxna i Storbritannien. Etnicitetsbegreppet kan tolkas som en socioekonomisk såväl som en biologisk variabel, men det är svårare att analysera samband med migration och sociokulturella traditioner.

I BMJ-artikeln diskuteras olika sjukdomsmönster som bakomliggande orsak till skillnaderna mellan etniska grupper, men kvalitetsaspekten på vården tas inte upp. Dagens barnmorskor och läkare kanske inte är tillräckligt tränade för att diagnostisera och handlägga ovanliga sjukdomar som hjärtsjukdomar, tuberkulos, malaria eller HIV. Detta kan vara en orsak till försenad diagnos och behandling, och därmed ge ökad risk för svår maternell sjuklighet.

När man studerar utfall som mödradödlighet eller svår maternell sjuklighet är det viktigt att beakta hur tillgänglig vården är. Tillgången till vård är mycket hög i Storbritannien, och man har länge haft en mycket liberal inställning till att akutsjukvård ska vara kostnadsfri för alla som befinner sig i landet oavsett legal status och medborgarskap. Mödra- och förlossningsvården är i detta avseende kanske mer ojämlig i Sverige med tanke på de oklarheter och regionala skillnader som råder för "papperslösa" och gömda flyktingar.

Det går ännu inte att dra slutsatser på individnivå, men beläggen ökar för att kvinnor med ursprung i afrikanska länder – på gruppnivå – är en riskgrupp inom mödra- och förlossningsvården efter invandring till Europa och Nordamerika. För de allra flesta utlandsfödda kvinnor som föder barn i Sverige går det dock bra, trots att de kommer från mycket fattiga länder med såväl hög paritet som hög sjuklighet.

BIRGITTA ESSÉN

kohort = grupp av personer med vissa gemensamma kännetecken

maternell = mödra- (t.ex. maternell sjuklighet = mödra-sjuklighet)

morbiditet = sjuktal, sjuklighet

paritet = antal förlossningar

perinatal död = död inom 7 dagar efter förlossning

Uppgifter

17. Vad är enligt texten en av vinsterna med att börja studera svår maternell sjuklighet?

- A Fenomenet är vanligare i fattiga länder än i rika, vilket innebär att forskningsresurserna bör satsas där de behövs som bäst.
- B Fenomenet speglar en växande ojämlikhet inom vården, vilket innebär att behovet av forskning enbart kommer att öka på sikt.
- C Begreppet är gångbart och relevant i de allra flesta länder, vilket underlättar vårdinsatserna betydligt.
- D Begreppet fångar in fler individer än mödradödlighet gör, vilket innebär att forskarna kan dra säkrare slutsatser.

18. Vilken omständighet kan enligt textförfattaren tala för att mödra- och förlossningsvården är mera jämlik i Storbritannien än i Sverige?

- A Invandrare utgör en större andel av befolkningen i Storbritannien än i Sverige.
- B Etnisk tillhörighet definieras annorlunda i Storbritannien än i Sverige.
- C Vården är mera lättåtkomlig i Storbritannien än i Sverige.
- D Svår maternell sjuklighet är mera utforskad i Storbritannien än i Sverige.

19. Vad anger textförfattaren som en möjlig orsak till att det kan vara svårt att hantera maternell morbiditet?

- A Brister i klassificeringen av utsatta etniska grupper.
- B Brist på studier av mödrar i låginkomstsituationer.
- C Brister i utbildning och kompetens hos sjukhuspersonalen.
- D Brist på jämförelser med förhållandena i andra länder.

20. Hur ser textförfattaren på begreppet "svår maternell sjuklighet" som undersökningsmått?

- A Som en lämplig utvidgning av det smalare "near miss"-mättet.
- B Som ett nytt oprövat mått av kvaliteten på mödra- och förlossningsvården.
- C Som ett ytterligare bidrag till kunskapen om mödrasjuklighet och mortalitet.
- D Som ett alltför allmänt begrepp utan precision i praktisk tillämpning.

NY PROVDEL

MEK – MENINGSKOMPLETTERING

21. Vårt rättskrivningssystem är långt ifrån _____, och även om språkvården har till uppgift att försöka göra det mer följdriktigt stöter den ofta på inre konflikter. Språkets snåriga historia är inte alltid lätt att ingripa i. En grundregel i det svenska _____ systemet är att kort vokal ska följas av två konsonanter: lapp, rulla, matta.
- A konsekvent – ortografiska
  - B elementärt – monografiska
  - C flexibelt – kalligrafiska
  - D evident – stenografiska
22. Hon tar sig an de svåra fallen, människor som levt länge med smärtsamma arbets-skador, som har gått ut och in i jobb och åtgärder. Hon ser hur arbetsskadade ofta faller _____ och blir utan pengar; för sjuka för att kunna jobba eller få a-kassa, för friska för sjukersättning.
- A på eget grepp
  - B mellan stolarna
  - C till föga
  - D i onåd
23. Intressant är att man i Italien, _____ vissa renässansläkares uppfattning om tuberku-losens smittsamhet, tidigt fick en lagstiftning med bland annat _____ att rapportera sjukdomsfall, sjukhustvång för de sjuka och bränning eller _____ av den sjukas bostad, kläder och husgeråd.
- A i jämförelse med – tillstånd – kremering
  - B i enlighet med – plikt – desinficering
  - C i likhet med – uppsåt – sanering
  - D i samspråk med – påbud – karantän
24. Matematiken användes inte i antikens Grekland på samma sätt som i modern tid för att underlätta den industriella produktionen. Nej, den var en syssla för dåtidens gentlemän och värderades för sin egen skull såsom _____ för att uppnå den eviga sanningen och såsom en måttstock, upphöjd över sinnenas värld, med vars hjälp den synliga världen kunde fördömas såsom något _____.
- A ett medel – sekunda
  - B ett mål – promiskuöst
  - C en metod – essentiellt
  - D ett medium – artificiellt

25. Landet är inte bara en internationell smältdegel. Även de ursprungliga belgarna bildar en kulturell mångfald, så ____ att landet bör splittras, enligt somliga.
- A disparat
  - B förlegad
  - C etnologisk
  - D homogen
26. Visst vilar en stor del av modernismen på konstnärliga grupperingar av olika slag, men det har oftast varit fråga om ett slags skyddssökande i karriärens början som de medverkande författarna gärna tar avstånd ifrån sedan ____ blivit ett faktum.
- A moderniteten
  - B genombrottet
  - C tillströmningen
  - D offentligheten
27. Från kontrollredskap till ____ verktyg; så skulle man kunna sammanfatta bedömnings-traditionens utveckling fram till idag. Lundahl har gjort en historisk studie där han titat på hur lärarkåren har betraktat och utvecklat kunskapsbedömningen, i förhållande till statens behov av att bedöma eleverna och ____ skolan. Han menar att det är ett delikat ____ att balansera mellan hur mycket inflytande skolan ska ha, och samtidigt upprätthålla någon form av socialpolitisk rättvisa.
- A metodiskt – utvärdera – privilegium
  - B didaktiskt – kontrollera – dilemma
  - C pedagogiskt – rangordna – ändamål
  - D skolastiskt – utveckla – jämviktsproblem
28. Råttor som inte fått oxytocin men vistats i samma bur som råttor som fått det har också, visar studier, blivit lugnare och fått ____ av stresshormoner. Denna effekt försvinner om man tillfälligt bedövar luktsinnet på de obehandlade råttorna i buren. Därför tror forskarna att överföringen av oxytocin kan ske med hjälp av ____.
- A minskat behov – luften
  - B dämpad effekt – buren
  - C lägre halter – lukten
  - D sänkt andel – pälsen

29. Det är inte många år sedan en släktforskare var tvungen att lägga pengar och tid på att resa runt i landet och leta efter sina ____ i kyrkoarkiv och andra källor.

- A stamträd
- B ättlingar
- C släktklenoder
- D anfäder

30. Detta visar att demokrati inte är något som man självklart bara har eller ärver, utan någonting av ____ värde man hela tiden måste försvara. Det betyder att ett kontinuerligt medborgerligt engagemang, och inte bara punktinsatser vid ____ situationer, är av nöden.

- A omistligt – akuta
- B dyrbart – seriösa
- C egenmäktigt – hotande
- D relativt – specifika

AND HERE ARE SOME SHORTER TEXTS:

Therapy

In a new book, two academics say the craze for giving pupils therapy through education is leaving a generation self-obsessed, introverted and unable to take criticism. Pupils are left ‘infantilised’, ‘hapless’ and ‘unwilling to accept challenges to their ideas’, according to Dr Dennis Hayes and Professor Kathryn Ecclestone of Oxford Brookes University. Their stinging criticism in a book titled *The Dangerous Rise of Therapeutic Education* follows the introduction of lessons in ‘social and emotional aspects of learning’ in primary and secondary schools.

Synaesthesia

To help us adjust and grow as babies, we are born with many areas in our brains “fused” together, so we can learn new information rapidly. At about 18 months, these connections separate and break. When they don’t, you have synaesthesia. Synaesthesia exists in many forms. Some people can taste words, and others see numbers in the spaces around them. A lot of people have number-color synaesthesia since the number processing and color processing areas of the brain are next to each other.

Question

31. What are we told?

- A Dr Hayes and Professor Ecclestone argue that it is irresponsible of schools not to offer therapy to their students
- B Dr Hayes and Professor Ecclestone point out some negative aspects of offering therapy on the school agenda
- C Students in general are today socially and emotionally very mature
- D Social and emotional aspects of learning should be compulsory in any subject

Question

32. What are we told?

- A Synaesthesia is more common among adults than previously known
- B Babies’ brains develop thanks to the recently discovered system of synaesthesia
- C Synaesthesia is a remnant of a brain function found in new-born babies
- D A serious disorder called synaesthesia has been discovered among adults

Motown: Music and More

A review of a book by Gerald Posner

Until it was sold to Boston Ventures in 1988, Motown Records produced a music that helped transform American popular tastes. Founded and directed by Berry Gordy, a Detroit-born child of middle-class parents who migrated from violently segregationist Georgia in the 1920's, Motown brought together the talents of an amazing, largely Detroit-based, group of songwriters, singers, producers and musicians, who succeeded in creating hit after hit for nearly 30 years.

From Jackie Wilson and Smokey Robinson in the early 1960's through the Supremes and the Jackson Five (to say nothing of Stevie Wonder, Marvin Gaye and the solo careers of Diana Ross and Michael Jackson), Motown was a veritable music factory. Gordy strove for a sound that would cross over, appealing to whites along with a core black constituency. White singers had previously captured this audience with their versions of black artists' work, and Gordy would change that by making black music more accessible to whites, intentionally softening gospel shouts and rhythm and blues tones. He sought financial success and public acclaim, but in the process he and the artists he worked with influenced the listening habits of young Americans of all racial and ethnic backgrounds.

It is this complex story that Gerald Posner explores in *Motown: Music, Money, Sex, and Power*. Posner is an accomplished author of numerous books, including well-received studies of the assassinations of John Kennedy and Martin Luther King, and is a highly regarded investigative reporter as well. These skills, however, are less evident in his current effort. Gordy and the "major Motown stars" boycotted him. Other people insisted on anonymity. The result is a book that depends in large part on previously published newspaper stories and autobiographies, which lend it an air of familiarity.

Posner, who exhibits something of a tin ear, discusses neither the lyrics nor the music itself, does not examine its origins in earlier black musical expression and never

mentions soul music, a contemporaneous popular music that was deeply grounded in gospel and also appealed to white audiences. However, the issue of crossing over from black to white audiences is central to the music and the economics of Motown, as Posner himself acknowledges. Even today, crossing over is a contentious issue, producing a variety of interpretations. Disagreements about the meaning of crossing over reveal core beliefs about race identity and racial politics, and the lack of any analysis here is painfully glaring.

Motown began its existence in the late 1950's, at the very end of the postwar expansion of independent record companies, like Chess and Sun, recording the early work of everyone from Elvis Presley to James Brown. The bottom line for all these companies was simple survival, and the weapon was a cutthroat business ethic.

As a former Detroit record store owner, Gordy was no stranger to this environment; so it should not be surprising that from the company's inception numerous Motown artists complained about royalty payments and other business arrangements tilted to Gordy's advantage. Motown under Gordy never cheated its artists outright, but it did take advantage of them time and again. Posner fails to fully grasp Gordy's drive for economic success and public prominence, instead describing an almost idyllic scene in which a version of standard family values, under a paternalistic Gordy, reigned supreme.

Gordy was always a businessman. He built a company to create, make and then sell its product as widely as possible. His commitment to promoting black cultural expression never interfered with his eagerness to maximize profits. Still, Gordy had an ear for the music. And he had a sensitivity to consumer trends that helped establish a style that continues to influence American popular culture.

NICK SALVATORE, THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

Questions

33. What is said about the music produced by Motown?

- A It was mainly a mixture of black and white music
- B It was black music adapted to attract white listeners as well
- C It was intended for white rather than black audiences
- D It was the result of black and white artists working together

34. What was Gordy's underlying motivation for starting Motown, according to the text?

- A He wanted white people to pay more attention to black music
- B The black community had not previously had its own record company
- C He saw it as a possible way of achieving fame and fortune
- D Black artists had long had difficulty getting their music recorded

35. Which of the following views on Gerald Posner's book is best in agreement with the reviewer's impression?

- A Posner's abilities as an experienced journalist make his book come alive
- B Due to its relative lack of original sources, it can offer few new insights
- C Its main ideas about crossing over as a racial issue may be questioned
- D Although impressive, Posner's musical sensitivity is not put to good use

36. What are we told about Berry Gordy's background?

- A He had been in the music business before he founded Motown
- B His family had been active in the civil-rights movement
- C He had personally experienced racial prejudice as a child
- D His interest in black music had been triggered by gospel songs

37. Which of the following statements is true of Gordy, according to the text?

- A His financial interests did not prevent him from taking a keen interest in black music
- B He himself had few ideas about what kind of music would sell the most records
- C His reputation as the creator of Motown suffered as a result of his shady business deals
- D He was one of the very first black people to start an independent record company

AND HERE ARE SOME SHORTER TEXTS:**Narcissism**

From an evolutionary perspective, it's natural for us to feel that we are at the centre of the universe. "We have got to be narcissistic to a certain degree because of the biological imperative that makes us think it's important to pass on our own DNA," explains behavioural psychologist Professor Philip Corr. "We see the world from an egocentric perspective." It is this feeling that allows us to be independent, but that can spill over to believing that we really are the most important thing in the world. If we start to believe that we are truly exceptional, despite evidence to the contrary, then our distorted perception of our own sense of self has become pathological – perhaps even turning into Narcissistic Personality Disorder. While pathological narcissism like this is rare, most of us from time to time still experience a germ of that secret feeling that we are rather special.

Status

It is a debate you could only really have in a country that accords its intellectuals the kind of status other nations reserve exclusively for footballers, footballers' wives or (if they are lucky) rock stars; a place where structuralists and relativists and postmodernists are invited on to primetime TV; a culture in which even today it is considered entirely acceptable to state one's profession as 'thinker'. That country is France, which is preoccupied with the fate of its ailing semicolon.

Question

38. What is suggested in the text?

- A Narcissism threatens the survival of the human species
- B Professor Corr believes that narcissism is becoming increasingly important for individuals
- C With evolution narcissism has turned into a personality disorder
- D Narcissism is beneficial if kept at a reasonable level

Question

39. What is implied here?

- A Philosophers, rock stars and famous athletes have unequal status in France
- B French television is known for its programmes on modern art and education
- C Academics in France are common guests on TV programmes
- D French professionals have worked out a solution to the punctuation dilemma

Lipstick Effect

Some say hemlines and heels rise and fall with the state of the stock market. But for those who really want to know how bad things are there is only one item that counts: lipstick. When times are tough, consumers stop spending on big terms. But rather than lose the spending habit, consumers trade down to cheaper items. One economic analyst said sales figures from the world's big cosmetic companies confirm the effect has returned, with consumers increasing their spending on cosmetics even while economising elsewhere.

Question

40. What are we told in this text?

- A Many people turn to more expensive make-up in bad times
- B The stock market has witnessed a decline in cosmetics market shares
- C People tend to buy more make-up in times of economic decline
- D Cosmetics play an important role in traders' dress-for-success code